

Catharijne Convent
Reconstructie Domein
Drift 19 (2de fase)
Jeruzalemstraat 8-10 (1ste fase)
Lange Nieuwstraat 53-55 (achterbouw)
Kapelweg 13 (2de fase)
Kromme Nieuwegracht 24
Oudegracht 175
Oudegracht 329 (kap)
Predikherenstraat 7
Werfmuren

Foto: Gemeentelijke Film- en Fotodienst.

*) Tot en met 4 mei wordt er in het Centraal Museum een tentoonstelling gehouden onder de titel „50 jaar Rietveld Schröder Huis“.

Het Catharijne Convent

Zoals bekend wordt het Catharijne Convent aan de Lange Nieuwstraat gerestaureerd om onderdak te kunnen bieden aan het Rijksmuseum voor Religieuze Kunst. Bovendien wordt het pand Nieuwe Gracht 63 bij het Museum getrokken. Daarmee wordt een „historische“ situatie hersteld: dit huis, waarin de brouwerij van de Johanniters (die het Convent bewoonden) gevestigd was, werd op 22 april 1635 door Peter Wttenbogaardt namens de Staten van Utrecht verkocht aan Frederick Matthijsz. van Lobrecht. Het koert dus nu weer naar het „moedergebouw“ terug.

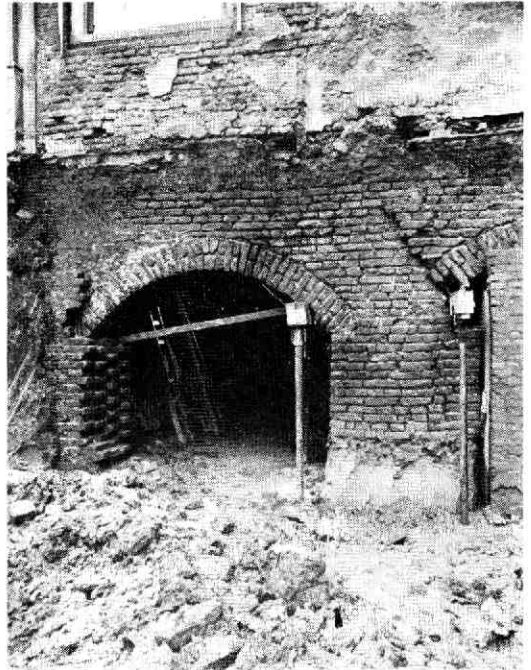
Een museum heeft veel kelderruimte nodig en daarom moet er veel gegraven worden: een goede gelegenheid om door middel van archeologisch onderzoek meer te weten te komen over de bouwgeschiedenis en het gebruik van het Convent en de daarbij behorende gebouwen. Al te veel wil ik hier over de resultaten nog niet meedelen; ten eerste zijn een aantal conclusies nog erg voorlopig: ze kunnen in het licht van verder onderzoek nog sterk gewijzigd worden; ten tweede zal in het najaar in het kader van het Internationale Monumentenjaar 1975 een tentoonstelling over het Catharijne Convent in het Centraal Museum georganiseerd worden. Daarin zal ook aandacht besteed worden aan het archeologisch - bouwhistorisch onderzoek.

Opmerkelijk

Op een paar opmerkelijke verschijnselen wil ik nu wel even ingaan. De Johanniter ridders betrekken in 1528 het Convent als ze moeten kijken voor de

bouw van het kasteel Vredenburg. Tot dan toe waren de Carmelieten aan de Lange Nieuwstraat gevestigd. De heren van St.-Jan troffen de gebouwen aan in niet voltooide staat, maar in hoeverre ze niet af waren is niet erg duidelijk. In ieder geval zetten ze het werk voort. Verder is er nog een periode van bouwactiviteit geweest na 1561, toen Hendrick Berck balijer was.

Op verscheidene punten in het Convent en in het Brouwhuis aan de Nieuwe Gracht treffen we duidelijk onaffe funderingen aan of abrupte veranderingen in de voortzetting van bepaalde muren.

Afb. 1. De muur links van de boog eindigt in een zgn. staande tand.

zoals uit de beide afbeeldingen blijkt. De muur links van de boog op *afbeelding 1* eindigt in een zo genaamde staande tand: de manier om na een tijdelijke stilstand een muur weer verder te bouwen. Men heeft dat hier niet gedaan, tenminste niet op dezelfde wijze: een dunnere fundering op spaarbogen is gebruikt. De kelder die zich achter de muur links verbergt is niet doorgezet zoals aanvankelijk de bedoeling was, zodat met een dunnere en „open“ fundering volstaan kon worden. Verder archief onderzoek zal hopelijk duidelijk maken of we hier met een door Hendrick Berck gemaakte voortzetting te maken hebben of met een aanbouw uit 1528.

Op de tweede foto een afbeelding van een muurdeel haaks op de voorgevel van het brouwhuis die zich rechts bevindt. Enigszins zorgvuldig afgebroken lijkt de voor de hand liggende conclusie. Evenwel, een gesloopte muur laat sporen in de grond achter en in het profiel tegenover het uiteinde van het muurfragment is niets te zien wat op een uitbraaksleuf lijkt: de grond is ongestoord. Men zal

Abb. 2. Muurdeel haaks op de voorgevel van het brouwhuis.

dus tijdens het werk van gedachten veranderd zijn en op een andere manier zijn gaan verder bouwen. Waarom is (nog) niet duidelijk.

Voorwerpen

Ook voorwerpen worden gevonden. Een aantal putten leverde laat-middeleeuws tot 19e eeuws aardewerk en glas op. Vlak boven de daarnet beschreven muur aan de Nieuwe Gracht werd een smeedijzeren ruiterspoor aantreffen. Van oudere bewoningssporen geven 12e eeuwse scherven blijk en de reeds twee jaar geleden door de A.W.N. afd. Utrecht, gevonden houten waterput in de pandhof, waaruit drie Pingdorfer tuitpotten en een kan uit Andenne (aan de Maas in België) tevoorschijn kwamen, eveneens uit de twaalfde eeuw. Zij zullen te zijner tijd als oudste getuigen de tentoonstelling sieren.

T. J. Hoekstra

Foto's: Gemeentelijke Film- en Fotodienst

PETITE HISTOIRE

*Utrechtsche Courant 1838 -
maandag 26 november*

Utrecht 25 November

Gisteren avond omstreeks 7 ure had alhier een geval plaats, dat in onze dagen zeldzaam kan genoemd worden. Een persoon Stamrood genaamd geraakte verlief op een dienstmeisje, wonende bij den heer Hora Siccama, op de Kromme Nieuwe Gracht, doch kon geen wederliefde van haar verwerven. Gisteren avond komt hij wederom in huis, om haar te spreken een een' brief te overhandigen. Het meisje blijft weigerachtig, waarop de verliefde zich met een pistool voor het hoofd schiet en dood in den gang nederstort. Vraagt men of de halstarrigheid van het meisje niet de oorzaak van dit ongeluk en zij dus niet berispelijk is? Naar wij vernemen, in geenende deele, daar die persoon gehuwd was en van zijne vrouw gescheiden leefde.

Pomp op de Mariaplaats

Bij de toelichting die ik in het januarinummer gaf op de nieuwe voorplaat moet ik nog een aanvulling geven. Niet alleen de Lions Club Utrecht zet zich in om herplaatsing van de pomp op de

Mariaplaats mogelijk te maken; dit gebeurt samen met de Sociëteit De Constructieve. Wij allen zouden kunnen meehelpen om hun actie te laten slagen. Dat kan o.a. een heel eenvoudige manier. Van de litho die het Maandblad omhult zijn prentbriefkaarten gemaakt, die voor f 1,— te koop zijn bij het ICU aan de Lange Jansstraat en bij het VVV te Utrecht.

Voor verdere inlichtingen over de actie verwijs ik naar postbus 412, Utrecht, waar ook exemplaren - 10 of 25 tegelijk - besteld kunnen worden.

L. v. T.